

STOLYPIN JA VALLANKUMOUS

Ylihirttäjä Stolypinin murha tapahtui samana ajankohdana, jolloin kokonainen sarja tunnusmerkkejä oli todistamassa ensimmäisen vaiheen päättymistä Venäjän vastavallankumouksen historiassa. Sen vuoksi syyskuun 1 päivän sinänsä hyvin vähämerkityksinen tapaus nostaa uudelleen päiväjärjestykseen mitä tärkeimmän kysymyksen vastavallankumouksemme sisällöstä ja merkityksestä. Taantumuksellisten kuorossa, kun he lakeijamaisesti veisaavat ylistystä Stolypinille tai tonkivat Venäjällä komentoa pitävän mustasotnialaiskoplan vehkeilyjen historiaa,— liberaalien kuorossa, kun he pyörittelevät päätään „raakalaismaisen ja mielettömän” ampumisen johdosta (liberaaleihin kuuluvat tietenkin myös entiset „Delo Zhiznin” sosialidemokraatit, jotka käyttävät edellä lainausmerkeissä mainittua kulunutta sanamuotoa), voidaan erottaa eräitä periaatteelliselta sisällöltään todella vakaviakin ääniä. Tehdään yrityksiä tarkastella Venäjän historian „stolypinilaista kautta” jonakin kokonaisuutena.

Stolypin oli vastavallankumouksellisten hallituksen päämiehenä lähes viisi vuotta, vuodesta 1906 vuoteen 1911. Tämä oli todellakin omalaatuinen ja opettavaisista tapahtumista rikas ajanjakso. Se voidaan luonnehtia ulkonaisesti vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän valtiokaappauksen valmistelun ja suorittamisen ajanjaksoksi. Juuri kesällä 1906, jolloin Stolypin sisäasiain ministerinä piti puheen I Duumassa, alkoi tämän kaappauksen valmistelu, jonka kaikki hedelmät ovat nyt näkyvissä yhteiskunnallisen elämämme kaikilla aloilla. Herää kysymys, mihin yhteiskunnallisiin voimiin nojautuivat tuon kaappauksen toimeenpanijat tai

mitkä voimat ohjasivat näitä toimihenkilöitä? Mikä oli „kesäkuun kolmannen päivän” kauden yhteiskunnallistaloudellinen sisältö? — Stolypinin oma „virkaura” antaa opettavaista aineistoa ja mielenkiintoista valaistusta tähän kysymykseen.

Plehwén aikana, vuonna 1902, tilanherra ja aatelismarsalkka tulee kuvernööriksi, hankkii itselleen „kunniaa” tsaarin ja hänen mustasotnialaisen suosikkikuntansa silmissä rankaisemalla petomaisesti talonpoikia ja kiduttamalla heitä (Saratovin läänissä),— järjestää mustasotnialaisjoukkioita ja panee toimeen pogromeja vuonna 1905 (Balashovin pogromi),— tulee sisäasiain ministeriksi vuonna 1906 ja ministerineuvoston puheenjohtajaksi ensimmäisen Valtakunnanduuman hajottamisen jälkeen. Sellainen on lyhyesti esitettyä herra Stolypinin poliittinen elämäkerta. Ja tämän vastavallankumouksellisen hallituksen päämiehen elämäkerta on samalla sen luokan elämäkertaa, joka suoritti meillä vastavallankumouksen ja jolla Stolypin ei ollut minään muuna kuin valtuutettuna eli käskyläisenä. Tämä luokka on Venäjän jalosukuinen aatelisto, jonka johdossa on ensimmäinen aatelmies ja suurin tilanherra Nikolai Romanov. Tuo luokka muodostuu niistä kolmestakymmenestä tuhannesta maaorjuuttajatilanomistajasta, joiden hallussa on 70 miljoonaa desjatiinaa maata Euroopan Venäjällä, s.o. saman verran kuin kymmenellä miljoonalla talonpoikaistaloudella. Tuon luokan hallussa olevat suuret latifundiot ovat perustana sille maaorjuudelliselle riistolle, mikä eri muodoissa ja erillisin nimityksin (työllämaksu, päivätyöt j.n.e.) on vallitsevana Venäjän varsinais-venäläisessä keskustassa. Venäjän talonpojan „vähämaisuus” (käytämme liberaalien ja narodnikkien mielilauseita) ei ole mitään muuta kuin tämän luokan runsasmaisuuksien toinen puoli. Agraarikysymys, joka oli vuoden 1905 vallankumouksemme keskeisin kysymys, oli siinä, säilyykö tilanherrojen maanomistus — siinä tapauksessa olisi *kiertämätöntä* kurjistuneen, köyhän, nälkäisen, sorretun ja poljetun talonpoikaiston säilyminen väestön enemmistönä monen monia vuosia — vai kykeneekö väestöjoukko valloittamaan itselleen edes jossain määrin inhimilliset, edes jossain määrin eurooppalaisen vapauden kaltaiset elinehdot, — mutta se oli *mahdotonta* ilman tilanherrojen maanomistuksen ja sen kanssa erottamattomassa

yhteydessä olevan tilanherramonarkian vallankumouksellista hävittämistä.

Stolypinin poliittinen elämäkerta on tsaristisen monarkian elinehtojen täsmällistä heijastusta ja ilmausta. Stolypin ei voinut menetellä toisin kuin menetteli siinä tilanteessa, jossa monarkia oli vallankumouksen aikana. Monarkia *ei voinut* menetellä toisin silloin, kun oli käynyt ihan selväksi,— käynyt selväksi käytännössä niin *ennen* Duumaa, vuonna 1905, kuin Duman *aikanakin*, vuonna 1906,— että väestön suuri, valtava enemmistö on jo tajunnut omien etujensa olevan sovittamattomassa ristiriidassa tilanherraluokan säilymisen kanssa ja pyrkii hävittämään tämän luokan. Ei ole mitään sen pintapuolisempaa ja harhaanjohtavampaa kuin kadettikirjailijain vakuuttelut, että monarkiaa vastaan suunnatut hyökkäykset olivat meillä „intelligenttien” vallankumouksellisuuden ilmausta. Objektiviset ehdot olivat päinvastoin sellaiset, että talonpoikien taistelu tilanherramaanomistusta vastaan asetti kiertämättömästi kysymyksen tilanherramonarkiamme elämästä ja kuolemasta. Tsarismiin *oli* käytävä taistelua elämästä ja kuolemasta, sen *oli* löydettävä muita puolustuskeinoja kuin mitä oli aivan voimattomaksi käynyt byrokraatia ja sotatappioiden ja sisäisen rappeutuneisuuden heikentämä armeija. Tällaisessa tilanteessa ei tsaristiselle monarkialle jäänyt muuta keinoa kuin väestön mustasotnialaisten aineiden järjestäminen ja pogromien toimeenpano. Se korkeasti siveellinen suuttumus, millä meidän liberaalimme puhuvat pogromeista, tuntuu jokaisesta vallankumouksellisesta joltain äärimmäisen sääliittävältä ja pelkurimaiselta, varsinkin, kun tähän korkeasti siveelliseen pogromien tuomitsemiseen liittyy ajatus, että pogromimiesten kanssa on täysin sallittua neuvotella ja tehdä lehmäkauppoja. Monarkia ei voinut olla puolustautumatta vallankumousta vastaan, mutta Romanovien puolittain aasialainen, maaorjuudellinen, *venäläinen* monarkia ei voinut puolustautua muilla kuin kaikkein likaisimmilla, inhottavimmilla ja konnamaisen julmilla keinoilla: jokaisen sosialistin ja jokaisen demokraatin ainoana arvoa vastaavana, ainoana järkevänä keinona taistelussa pogromeja vastaan ei ole korkeasti siveellinen tuomitseminen, vaan kaikinpuolinen ja rajaton vallankumouksen tukeminen, vallankumouksen järjestäminen tällaisen monarkian *kukistamiseksi*.

Pogromimies Stolypin valmistautui ministerinvirkaan juuri siten kuin vain voivatkin valmistautua tsaarin kuvernöörit: räakkäämällä talonpoikia, järjestämällä pogromeja, peittämällä taitavasti kaiken tämän aasialaisen „käytännön” — „Eurooppaa” jäljittelevällä ulkoisella loistolla ja korulauseilla, poseerauksella ja eleillä.

Ja liberaalisen porvaristomme johtajat, jotka korkeansiveellisesti tuomitsevat pogromit, ovat ryhtyneet neuvotteluihin pogromimiesten kanssa tunnustaen sekä heidän olemassaolo-oikeutensa että heidän hegemoniansa uuden Venäjän järjestämisessä ja hallinnassa! Stolypinin murha sai aikaan kokonaisen sarjan tätä asiaa koskevia mielenkiintoisia paljastuksia ja tunnustuksia. Esimerkiksi Witten ja Gutshkovin kirjeet edellisen neuvotteluista „yhteiskunnallisten toimihenkilöiden” kanssa (lue: maltillis-liberaalisen monarkistisen porvariston johtajien kanssa) ministeristön kokoonpanosta vuoden 1905 lokakuun 17 päivän jälkeen. Witten kanssa käytyihin neuvotteluihin — nämä neuvottelut olivat nähtävästi pitkiä, sillä Gutshkov kirjoittaa „jatkuvien neuvottelujen väsyttävistä päivistä” — ottivat osaa Shipov, Trubetskoi, Urusov, M. Stahovitsh, s.o. *sekä kadettien että „rauhallisten uudistajain” kuin myöskin* lokakuulaisten puolueen tulevat toimihenkilöt. Osoittautui, että neuvottelijat eivät olleet päässeet yksimielisyyteen Durnovon vuoksi, jota „liberaalit” eivät hyväksyneet sisäasiain ministerin tehtävään, kun taas Witte ultimatiivisesti vaati sitä. Tällöin Urusov, kadettien tähti I Duumassa, „kannatti kiihkeästi Durnovon ehdokkuutta”. Kun ruhtinas Obolenski ehdotti sisäasiain ministerin virkaan Stolypinia, niin „joku kannatti, joku vetosi siihen, ettei tunne tätä henkilöä”. „Muis-tan varmasti”, kirjoittaa Gutshkov, „kielteisiä lausuntoja, joista kreivi Witte kirjoittaa, *ei esittänyt kukaan*”.

Kadettilehdistö, tahtoen nähtävästi erikoisesti alleviivata „demokratismiaan” (leikki pois!) juuri ensimmäisen kuurian vaalien aikana Pietarissa, missä kadetti taisteli lokakuulaista vastaan, yrittää nyt pistellä Gutshkovia silloisten neuvottelujen johdosta. „Kuinka usein herrat lokakuulaiset ovatkaan Gutshkovin johdolla olleet”, kirjoittaa „Retsh” syyskuun 28 päivänä, „päällystön mieliksi hra Durnovon hengenheimolaisten virkaveljinä! Kuinka usein he ovatkaan kääntäneet katseensa päällystöön ja selkensä yleiselle mielipiteelle!” „Russkije Vedomostin” pääkirjoituksessa

samalta päivältä toistetaan eri tavoin tämä sama lokakuulaisiin kohdistuva kadettien moite.

Sallikaahan sentään kysyä, herrat kadetit: mikä oikeus *teillä* on moittia lokakuulaisia, kun niihin samoihin neuvotteluihin osallistui *teidänkin* väkeänne vieläpä puolustaen Durnovoa? Eivätköhän *kaikki* kadetit paitsi Urusovia olleet silloin marraskuussa 1905 niiden ihmisten asemassa, jotka olivat „kääntäneet katseensa päällystöön” ja „selkänsä yleiselle mielipiteelle”? Kun rakastuneet torailevat, niin he vain huvittelevat; ei periaatteellista taistelua, vaan kahden yhtä periaatteettoman puolueen kilpailua — niin *täytyy* sanoa kadettien nykyisin harjoittamasta lokakuulaisten soimaamisesta vuoden 1905 lopulla pidettyjen „neuvottelujen” johdosta. Tämäntapaisen kiistelemisen varjolla vain hämätään todella tärkeä historiallisesti kiistaton tosiasia, se, että liberaalisen porvariston *kaikki* suuntavivahteet lokakuulaisista aina kadetteihin asti ovat „kääntäneet katseensa päällystöön” ja „selkänsä” *demokraateille* siitä saakka, kun vallankumouksemme sai todella kansanvallankumouksen luonteen, s.o. tuli demokraattiseksi aktiivisten osanottajiensa kokoonpanon puolesta. Venäjän vastavallankumouksen stolypinilaisen kauden luonteenomaisena piirteenä olikin juuri se, että liberaalinen porvaristo kääntyi pois demokraateista ja Stolypin *saattoi* senvuoksi *kääntyä* tämän porvariston milloin yhden, milloin toisen edustajan puoleen saadakseen apua, myötävaikutusta ja neuvoja. Ellei asiointila olisi ollut tällainen, Stolypin ei olisi kyennyt toteuttamaan Yhdistyneen aateliston neuvoston hegemoniaa mielipiteiltään vastavallankumoukselliseen porvaristoon nähden tämän porvariston auttaessa, myötävaikuttaessa ja aktiivisesti tahi passiivisesti tukiessa häntä.

Asian tämä puoli ansaitsee erikoista huomiota, sillä juuri sen meidän liberaalinen lehdistömme ja liberaalisen työväenpolitiikan sellaiset äänenkannattajat kuin „Delo Zhizni” sivuuttavat tahi jättävät tahallaan huomioonottamatta. Stolypin ei ollut vain maaorjuuttajatilanherröjen diktatuurin edustaja; sellaiseen luonnehtimiseen rajoittuminen merkitsisi sitä, ettei ymmärretä yhtään mitään „stolypinilaisen kauden” omalaatuisuudesta ja merkityksestä. Stolypin oli ministerinä sellaisena ajanjaksona, jolloin *koko* liberaalisen porvariston keskuudessa aina kadetteja myöten vallitsi vastavallankumouksellinen mieliala, jolloin

maaorjuuttajat *saattoivat* nojautua ja nojautuivatkin tähän mielialaan, *saattoivat* kääntyä ja kääntyivätkin tämän porvariston johtajien puoleen „tarjouksineen” (tarjoten kättään ja sydäntään), *saattoivat* nähdä vieläpä kaikkein „vasemmistolaisimmissa” näistä johtajista „hänen ylhäisyytensä opposition”, *saattoivat* vedota ja vetosivatkin liberalismiin aatteellisten johtajien kääntymiseen heidän puolelleen, taantumuksen puolelle, demokraatteja vastaan tähdätyn taistelun ja demokraattien parjaamisen puolelle. Stolypin oli ministerinä sellaisena ajanjaksona, jolloin maaorjuuttajatilanherrat kaikin voimin ja mitä jouduteuimmalla vauhdilla toteuttivat talonpoikaiston agraarioloihin nähden *porvarillista* politiikkaa, hyljäten kaikenlaiset romantiset hahattelut ja toiveet talonpojan „patriarkaalisuudesta”, *etsien* itselleen liittolaisia Venäjän uusista porvarillisista aineksista yleensä ja Venäjän maaseudulta erikoisesti. Stolypin yritti kaataa vanhoihin leileihin uutta viiniä, muuttaa vanhan itsevaltiuden porvarilliseksi monarkiaksi, ja Stolypinin politiikan romahdus on tsarismmin romahdus tällä viimeisellä, *viimeisellä ajattelutavissa olevalla* tsarismmin tiellä. Aleksanteri III:n tilanherramonarkia oli yrittänyt nojautua „patriarkaaliseen” maaseutuun ja yleensä „patriarkaalisuuteen” Venäjän elämässä; vallankumous löi lopullisesti hajalle *tuon* politiikan. Nikolai II:n tilanherramonarkia yritti vallankumouksen jälkeen nojautua porvariston vastavallankumoukselliseen mielialaan ja porvarilliseen agraaripolitiikkaan, jota toteuttivat samaiset tilanherrat; näiden yritysten romahdus, mikä nyt on selvää jo kadeteillekin, vieläpä lokakuulaisillekin, on tsarismmin *viimeisen mahdollisen* politiikan romahdus.

Maaorjuuttajatilanherran diktatuuri ei ollut Stolypinin aikana suunnattu koko kansaa vastaan, kun otetaan kansaan kuuluvaksi myös „kolmas sääty”, porvaristo kokonaisuudessaan. Ei, tällä diktatuurilla oli mitä parhaimmat edellytykset, koska lokakuulainen porvaristo palveli sitä antaumuksesta eikä pelosta; kun tilanherroilla ja porvaristolla oli edustuslaitos, jossa heidän liitollaan oli taattu enemmistö ja oli tehty mahdolliseksi neuvottelujen käynti sekä sopimusten teko hallitsijan kanssa; kun herrat Struve ja muut vehiläiset hysteerisen raivon vallassa polkivat vallankumousta lokaan ja loivat Antoni Volynskin sydäntä ilahduttavan ideologian; kun hra Miljukov julisti

kadetti-opposition „hänen ylhäisyytensä” (hänen maaorjuuttaja-ylhäisyytensä jälkeläisen) „oppositioksi”. Ja kuitenkin huolimatta näistä herroille Romanoveille suotuisista ehdoista, huolimatta näistä kaikkein suotuisimmista ehdoista, mitkä XX vuosisadan kapitalistisen Venäjän yhteiskunnallisten voimien keskinäissuhteiden näkökannalta katsoen vain suinkin olivat ajateltavissa, huolimatta niistä Stolypinin politiikka romahti; Stolypinin murha tapahtui silloin, kun tsaarin itsevaltiuden uusi haudankaivaja — oikeammin uusia voimia kokoava haudankaivaja — jo kolmitti oveen.

* * *

Stolypinin suhtautumista porvariston johtajiin ja päinvastoin luonnehtii erittäin havainnollisesti I Duuman kausi. „Toukokuun ja heinäkuun välinen aika vuonna 1906”, kirjoittaa „Retsh”, „ratkaisi Stolypinin virkauran”. Missä oli tämän ajan painopiste?

„Tuon ajan painopiste”, sanoo kadettipuolueen virallinen äänenkannattaja, „ei ollut tietenkään Duumassa pidetyissä puheissa”.

Todellakin arvokas tunnustus, eikö totta! Kuinka paljon väiteltiin kaden kanssa siitä, voitiinko „duumapuheita” pitää sen ajan „painopisteenä”? Kuinka paljon olikaan silloin kadettilehdistössä kiukkuista nalkutusta ja pöyhkeilevän doktrinääristä opetusta sosialidemokraateille sen johdosta, että nämä olivat keväällä ja kesällä 1906 väittäneet, että sen ajan painopiste *ei ole* Duumassa pidetyissä puheissa! Kuinka soimasivatkaan „Retsh” ja „Duma” koko Venäjän „yhteiskuntapiirejä” siitä, että yhteiskuntapiirit haaveilevat „konventista” eivätkä ole riittävästi haltioissaan kadettien „parlamentti”-voitoista I Duuman areenalla! On kulunut viisi vuotta, I Duuman kaudesta on annettava yleinen arvio, ja kadetit, ikään kuin vaihtaisivat hansikkaitaan, julistavat: „Tuon ajan painopiste ei ollut tietenkään Duumassa pidetyissä puheissa”.

Eipä tietenkään, herrat! Mutta missä sitten oli painopiste?

„...„Kulissien takana”, saamme lukea „Retshistä”, „käytiin kahden suunnan edustajien välillä kärkevää taistelua. Toinen suunta kehotti sopimukseen kansanedustajien kanssa

ja olemaan perääntymättä edes „kadettiministeristön” muodostamisen edessä. Toinen vaati päättävän askelen ottamista, Valtakunnanduuman hajallelaskemista ja vaalilain muuttamista. Tällaista ohjelmaa noudatti Yhdistyneen aateliston neuvosto, joka nojautui mitä voimakkaimpaan vaikutusvaltaan”... „Stolypin horjui jonkun aikaa. On olemassa viittauksia, että hän ehdotti kahdesti Kryzhanovskin välityksellä Muromtseville, että keskusteltaisiin kadettiministeristön muodostamisen mahdollisuuksista Stolypinin osallistuessa siihen sisäasiain ministerinä. Mutta samaan aikaan Stolypin oli epäilemättä tekemisissä Yhdistyneen aateliston neuvostoon”.

Näin kirjoittavat historiaa sivistyneet, oppineet, paljon lukeneet herrat liberaalijohtajat! Asia on siis niin, että „painopiste” ei ollut duumapuheissa, vaan kahden suunnan välisessä taistelussa tsaarin mustasotnialaisen suosikkikunnan sisällä! Yhdistyneen aateliston neuvosto — t.s. eivät yksilöt, ei Nikolai Romanov eikä „yksi suunta” „ylhäisöpiireissä”, vaan määrätty luokka — alkoi heti viivyttelämättä ajaa „ryntäys”-politiikkaa. Oikealla puolella olevat kilpailijansa kadetit näkevät selkeästi. Mutta se, mitä oli kadeteista *vasemmalla*, se katosi heidän näköpiiristään. „Ylhäisöpiirit”, Yhdistyneen aateliston neuvosto ja kadetit tekivät historiaa, mutta tavallinen kansa ei *tietenkään* osallistunut historian tekemiseen! Määrättyä luokkaa (aatelistoa) vastassa oli luokkien *yläpuolella* oleva „kansanvapauden” puolue, mutta ylhäisöpiirit (s.o. tsaari-isä) horjuivat.

No voitaisiinko kuvitellakaan itsekkäämpää luokkasokeutta? suurempaa historian vääristelyä ja historiatieteen aakostotuuksien unhoittamista? kurjempaa sekasotkua, luokkien, puolueiden ja henkilöiden sekoittamista toisiinsa?

Kaikkia sokeitakin kehnompia on se, joka *ei tahdo* nähdä demokraattisia joukkoja ja niiden voimia.

Ensimmäisen Duuman kauden painopiste ei *tietenkään* ollut duuma-puheissa. Painopiste oli Duuman-ulkopuoliossa luokkataistelussa, maaorjuuttajatilanherröiden ja *heidän* monarkiansa taistelussa kansanjoukkoja, työläisiä ja talonpoikia, vastaan. Juuri siihen aikaan alkoi taas nousta joukkojen vallankumouksellinen liike: sekä lakot yleensä että poliittiset lakot, niin talonpoikaisliikehtimiset kuin sotilaskapinatkin puhkesivat uhkaavina keväällä ja

kesällä 1906. *Juuri sen vuoksi*, herrat kadetti-historioitsijat, „ylhäisöpiirit” horjuivat; eri virtausten välistä taistelua tsaarin koplan sisällä käytiin siitä, voidaanko *heti*, vallankumouksen voiman ollessa nykyisellä asteella, suorittaa valtiokaappaus, vai pitääkö vielä *odottaa* ja vielä vetää porvaristoa nenästä.

Ensimmäinen Duuma sai tilanherrat (Romanovin, Stolypinin ja kumpp.) täydellisesti vakuuttuneiksi siitä, että heidän sekä talonpoikaisjoukkojen ja työläisten välillä ei voi olla rauhaa. Ja tämä heidän vakaumuksensa vastasi objektiivista todellisuutta. Jäi ratkaistavaksi toisarvoinen kysymys: milloin ja miten, kerralla vaiko vähitellen olisi muutettava vaalilakia. Porvaristo horjui, mutta koko sen — vieläpä kadettiporvaristonkin — käyttäytyminen osoitti, että se pelkää sata kertaa enemmän vallankumousta kuin taantumusta. Sen vuoksi tilanherrat suvaitisivatkin kutsua porvariston johtajia (Muromtsevia, Heideniä, Gutshkovia ja kumpp.) neuvottelemaan kanssaan, eikö voitaisi *yhdessä* muodostaa ministeristöä. Ja *koko* porvaristo aina kadetteja myöten ryhtyi tsaarin, pogromimiesten ja mustan sotnian johtajien kanssa neuvottelemaan taistelukeinoista vallankumousta vastaan,— mutta vuoden 1905 lopusta lähtien porvaristo ei ole kertaakaan lähettänyt ainoatakaan puoluettaan neuvottelemaan vallankumouksen johtajien kanssa siitä, *miten* saataisiin kukistetuksi itsevaltius ja monarkia.

Tässä on Venäjän historian „stolypinilaisen” kauden perusopetus. Tsarismi neuvotteli porvariston kanssa silloin, kun vallankumous vielä tuntui olevan voima, mutta sitten, kun vallankumous lakkasi painostamasta alhaaltakäsin, tsaarivalta viskasi sotilassaappaansa potkulla vähitellen syrjään *kaikki* porvariston johtajat, ensiksi Muromtsevin ja Miljukovin, sitten Heidenin ja Lvovin ja vihdoin Gutshkovin. Eroavaisuus Miljukovin, Lvovin ja Gutshkovin välillä ei ole laisinkaan oleellinen — kysymys oli vain siitä, missä vuorojärjestyksessä nämä porvariston johtajat tarjosivat poskensa... Romanovin — Purishkevitchin — Stolypinin „suudeltavaksi” ja saivat näitä... „suudelmia”.

Stolypin poistui näyttämöltä juuri silloin, kun musta-sotnialainen monarkia oli ottanut koko Venäjän porvariston vastavallankumouksellisista mielialoista kaiken sen, mikä siitä voitiin ottaa monarkian hyödyksi. Nyt tämä porvaristo syrjään työnnettynä, häväistynä, demokratiasta, joukkojen

taistelusta ja vallankumouksesta luopumisellaan itsensä tahrineena on ymmällä ja neuvoton nähdessään uuden nousevan vallankumouksen kypsymisen merkkejä. Stolypin antoi hyvän opetuksen Venäjän kansalle: on kuljettava proletariaatin johdolla vapauten kukistamalla tsaristinen monarkia tai — kuljettava Purishkevitshien, Markovien ja Tolmatshovien orjuuteen Miljukovien ja Gutshkovien aatteellisella ja poliittisella johdolla.

*„Sotsial-Demokrat” № 24,
lokakuun 18 (31) pnä 1911*

*Julkaistaan
„Sotsial-Demokrat” lehden
tekstin mukaan*